

УДК 811.11

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-1-31>**Ірина ГАВРИЛОВА,***orcid.org/0000-0003-2322-8051**старший викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
(Харків, Україна) havrylovairyna@gmail.com*

СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

У статті характеризується політична мова, яка поєднує спеціальні терміни та загальноживану лексику і використовується як у політичних, так і в побутових контекстах. Вона здатна впливати на свідомість читача, виконуючи інформаційну, комунікативну, оцінну та маніпулятивну функції. Термін «політичний дискурс» описує мовні форми, які передають політичні ідеї через тексти, промови, рекламу та медіа. Переклад політичних текстів ускладнюється національними та культурними особливостями, а також вимагає знання історичного контексту для уникнення спотворень і збереження змісту, стилю і коректності тексту. Стратегії перекладу охоплюють роботу з неологізмами, реаліями, алюзіями та метафорами, які додають тексту емоційного та культурного відтінку через свою специфіку та контекстуальну залежність. Аналіз текстів політичного дискурсу ґрунтується на теоретичних підходах вчених, таких як І. Бик, К. Рейс, Ю. Найда, К. Клауді та інших, які досліджували принципи та методи перекладу з урахуванням лінгвістичних, культурних та функціональних аспектів. У контексті перекладу політичної лексики було виявлено, що для збереження точності та оригінального змісту доцільно застосовувати адаптивні та пояснювальні методи перекладу, що дозволяють передавати унікальні особливості мовних і культурних реалій. Матеріалом дослідження стали тексти різних жанрів, включаючи публіцистику та політичні виступи. Зокрема, було підтверджено ефективність використання методів калькування, транслітерації, описового перекладу, підбору еквівалента та додавання коментарів чи пояснень. Калькування дозволяє зберегти оригінальні терміни й конструкції, передаючи їх значення через близькі мовні одиниці, тоді як транслітерація є корисною для збереження особливостей власних назв і термінів, що не мають точних відповідників у цільовій мові. Описовий метод, у свою чергу, допомагає передати значення термінів, що не мають прямого еквівалента, шляхом детального роз'яснення або розширеного опису. Отримані результати дозволяють зробити висновок, що для перекладу політичних текстів необхідно використовувати різноманітні перекладацькі підходи, враховуючи культурний контекст та специфіку аудиторії. Рекомендації щодо подальшого практичного використання результатів дослідження полягають у створенні спеціалізованих матеріалів для перекладачів, які висвітлюють складність роботи з політичним дискурсом з акцентом на використання комбінованих підходів для збереження адекватності та достовірності політичного змісту.

Ключові слова: політична лексика, дискурс, неологізм, реалія, алюзії, метафора, адаптація.

Iryna HAVRYLOVA,*orcid.org/0000-0003-2322-8051**Senior Lecturer at the Department of Business Foreign Studies Language and Translation
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"
(Kharkiv, Ukraine) havrylovairyna@gmail.com*

STRATEGIES FOR ADAPTING OF POLITICAL VOCABULARY (BASED ON GERMAN LANGUAGE MATERIAL)

The article characterizes political language, which combines specialized terms and everyday vocabulary and is used in both political and everyday contexts. It performs informational, communicative, evaluative, and manipulative functions, allowing it to influence consciousness. The term "political discourse" describes linguistic forms that convey political ideas through texts, speeches, advertisements, and media. The translation of political texts is complicated by national and cultural peculiarities and requires knowledge of the historical context to avoid distortions and maintain the content, style, and accuracy of the text. Translation strategies include working with neologisms, realities, allusions, and metaphors that add emotional and cultural nuances to the text through their specificity and contextual dependence. The analysis of political discourse texts is based on the theoretical approaches of scholars such as I. Byk, K. Reis, Yu. Naida, K. Klaudi, and others, who have researched the principles and methods of translation, considering linguistic, cultural, and functional aspects. In the context of translating political vocabulary, it has been found that to maintain accuracy and the original meaning, adaptive and explanatory translation methods should be applied to convey the unique features of linguistic and cultural realities. The research material includes texts of various genres, including journalism and political speeches. In particular, the effectiveness of methods such as calque translation, transliteration, descriptive translation,

equivalent selection, and adding comments or explanations was confirmed. Calque translation allows the original terms and structures to be preserved, conveying their meaning through similar linguistic units, while transliteration is useful for maintaining the characteristics of proper names and terms that do not have exact equivalents in the target language. The descriptive method, in turn, helps convey the meaning of terms without a direct equivalent by providing detailed explanations or expanded descriptions. The results obtained lead to the conclusion that for accurate translation of political texts, a variety of translation approaches should be used, considering the cultural context and the audience's specifics. Recommendations for further practical use of the research results include creating specialized materials for translators that address the complexity of working with political discourse, with an emphasis on using combined approaches to maintain the adequacy and authenticity of the political content.

Key words: political vocabulary, discourse, neologism, reality, allusions, metaphor, adaptation.

Постановка проблеми. Дослідники вивчають різні аспекти мовного функціонування у сфері політики, і термін «політична мова» вже став загальноновживаним. Термін «політична мова» ще не має загальноновизнаного статусу і потребує визначення сутності політичної мови, її специфічних рис, уточненні змісту цього поняття та пов'язаної з ним термінології. Робота досліджує теоретичні й практичні аспекти перекладу політичної лексики з німецької на українську, зокрема стратегії адаптації неологізмів, реалій, історизмів, алюзій та метафоричних конструкцій для точного відтворення змісту і культурної специфіки оригінальних текстів.

Вибір теми дослідження зумовлений актуальністю перекладу політичної лексики, що відіграє важливу роль у міжкультурній комунікації та забезпеченні точного розуміння політичних процесів і реалій іншомовної аудиторії.

Матеріалом дослідження слугували промови державних діячів Німеччини.

Тексти політичного спрямування вже тривалий час є предметом інтенсивного вивчення з боку перекладознавців, оскільки політична діяльність дедалі частіше реалізується в багатонаціональних і міжкультурних контекстах. У таких умовах переклад стає ключовим елементом міжнародних переговорів і складних політичних взаємодій. У двомовних або багатомовних комунікативних ситуаціях саме переклад відіграє вирішальну роль для отримання достовірної інформації про розподіл політичної влади, передачу ідеологічних посилів, а також передбачення можливих сценаріїв розвитку подій. Це, у свою чергу, стимулює зростаючий інтерес дослідників до вивчення впливу перекладу на формування та відтворення певних ідеологій, посилення соціальної влади, а також на інші аспекти політичної діяльності.

Аналіз досліджень. Робота спиралася на теоретичні підходи вчених, таких як І. Бик, К. Рейс, Ю. Найда, К. Клауді, Р. Фрайтанг, В. Бергедорф, Д. Місюрів та інших, які досліджували принципи та методи перекладу з урахуванням лінгвістичних, культурних та функціональних аспектів.

Метою статті є аналіз особливостей перекладу політичної лексики з німецької на українську мову та визначення ефективних стратегій і методів передачі неологізмів, реалій, історизмів, алюзій та метафоричних конструкцій у політичному дискурсі.

Виклад основного матеріалу. У літературі для опису політичної мови інколи використовуються терміни «спеціальна мова політики» або «функціональний стиль політики». Однак, на думку німецького дослідника В. Шмідта, ці терміни мають суттєві вади: хоча політична мова й містить спеціальну лексику, вона має особливості, які відрізняють її від інших спеціальних мов (Шмідт, 1995: 23). Зокрема, політична лексика використовується не лише в політичних текстах, а й у різних сферах повсякденного життя. Крім того, політичні тексти належать до різних жанрів, що зумовлює різноманітність стилів. На думку Шмідта, найбільш точно цей феномен відображають терміни «спеціальний словник політики» та «мова політики» (Шмідт, 1995: 24). Перший охоплює термінологію міжнародних відносин, економіки, а також реалії внутрішньополітичного життя, тоді як другий об'єднує лексику політики з особливим прагматичним аспектом її використання.

Деякі дослідники для опису цього феномена використовують термін «політичний дискурс». О. Гайдулін вважає його вербалізацією ідей для їх реалізації в політичних діях через комунікацію між суб'єктами влади (Гайдулін, 1998: 23–25). Н. Герасименко визначає політичний дискурс як сукупність мовних утворень у контексті політичної діяльності (Герасименко, 1999). Він може існувати як в усній (виступи, інтерв'ю, дебати), так і в письмовій формах (документи, політичні новини, реклама) (Белова, 1997: 217).

Політичний дискурс відзначається амбівалентністю, високим рівнем інформативності, замовчуванням окремих фактів, йому притаманні мовні засоби, такі як неологізми, ідіостиль, слова-реалії, історизми, алюзії, метафори, що можуть значно ускладнити роботу перекладача при передачі змісту політичного тексту.

Неологізми перебувають на стадії входження в загальне вживання і з'являються разом із новими об'єктами та поняттями. Для перекладу неологізмів, як правило, вибирають калькування, транскодування (транскрипцію і/або транслітерацію), описовий переклад: *Wutbürger* (обурений громадянин), *Hate Speech* (мова ворожнечі), *Fake News* (фейкові новини) та *Ökodiktatur* (екодиктатура).

Реалії, як важлива категорія в перекладознавстві, відіграють значну роль у відтворенні соціально-історичних та культурних особливостей оригіналу і часто стають перекладацьким викликом, адже їхній зміст виходить за рамки прямого лексичного значення і потребує глибокого розуміння культурного контексту. Щоб передати слова-реалії застосовують описовий переклад, транскодування або калькування, хоча часто виникає потреба в додатковому поясненні: *Bundestag* (Бундестаг – німецький парламент), *Ostpolitik* (східна політика – курс на нормалізацію відносин зі Східною Європою).

Історизми позначають поняття, явища або предмети, пов'язані з минулим, що втратили свою актуальність для сучасного суспільства та більше не існують у його повсякденному житті. Одним із підходів до перекладу історизмів є калькування, а у випадках, коли прямого відповідника в українській мові немає, використовується описовий переклад: *Feudalherrschaft* (феодалне правління), *Heilige Römische Reich* (Священна Римська імперія), *Weimarer Republik* (Веймарська республіка).

Алюзія – це художньо-стильовий прийом, за допомогою якого автор натякає на відомий літературний твір, історичну подію або культурний феномен. Для перекладу алюзій доцільно використовувати повний або частковий відповідник, також можна вдаватися до генералізації: «*Der Ruf nach Freiheit*» (заклик до свободи – алюзія на боротьбу за свободу та демократію, часто асоціюється з подіями падіння Берлінської стіни), «*Der deutsche Michel*» (німецький Міхель – стереотип про наївного та пасивного громадянина, часто згадується в політичних дискусіях).

Метафора визначається як перенесення властивостей одного предмета на інший за принципом подібності. На думку А. Гаврилюка, метафора відіграє важливу роль у мові, оскільки сприяє формуванню нових значень і дозволяє мові динамічно розвиватися (Гаврилюк, 2013: 29). Розроблена класифікація трансформацій пропонує оптимальний підхід для перекладу метафор:

1) повний (прямий) переклад із збереженням образу;

2) переклад із певними змінами на лексичному, морфологічному або синтаксичному рівнях;

3) переклад з лексичними трансформаціями (вилучення або додавання лексичних одиниць, конкретизація, генералізація);

4) заміна метафори оригіналу на відповідну метафору в мові перекладу (реметафоризація);

5) описовий переклад без збереження метафоричного значення (деметафоризація).

Вибір відповідного еквіваленту під час перекладу політичних метафор дозволяє максимально точно передати цей виразний засіб:

«*Der eiserne Vorhang*» (залізна завіса),

«*Der Weg zur Macht*» (шлях до влади),

«*Das politische Feuer*» (політичний вогонь).

Таким чином, політична мова поєднує спеціальні терміни та загальноживану лексику, що використовується як у політичних, так і в побутових контекстах. Вона виконує інформаційну, комунікативну, оцінну та маніпулятивну функції, що дозволяє впливати на свідомість громадян.

Матеріалом дослідження для даної роботи стали промови федерального президента Франка-Вальтера Штайнмаєра, виступи канцлера Німеччини Ангели Меркель та промови Федерального канцлера Олафа Шольца.

«*Aber denen, die Wunden aufreißen, die in der Not der Pandemie Hass und Lügen verbreiten, die von «Corona-Diktatur» fabulieren und sogar vor Bedrohung und Gewalt nicht zurückschrecken, gegen Polizistinnen, Pflegekräfte oder Bürgermeister – denen sage ich: Ich bin hier und ich bleibe!*»

«Але тим, хто розриває рани, хто в умовах пандемії поширює ненависть і брехню, хто вигадує про «карантинну тиранію» і навіть не зупиняється перед загрозами й насильством проти поліцейських, медичних працівників чи мерів, я кажу: я тут і залишусь!»

Неологізм у цьому реченні – це термін «*Corona-Diktatur*», що поєднує слова «*Corona*» (коронавірус) та «*Diktatur*» (диктатура), виник як результат соціально-політичних обставин, викликаних пандемією COVID-19. Він відображає негативне ставлення певних груп населення до урядових заходів, що обмежують свободи з метою боротьби з пандемією.

Неологізм «*Карантинна тиранія*» перекладено методом адаптації терміна «*Corona-Diktatur*», що дозволяє зберегти суть оригінального терміна, зробити його більш зрозумілим і актуальним для української аудиторії.

«*Deutschland strebt bis 2045 Klimaneutralität an, was bedeutet, dass wir Verantwortung für den Klimawandel übernehmen müssen.*»

«Німеччина прагне досягти кліматичної нейтральності до 2045 року, що означає, що ми пови-

нні взяти на себе відповідальність за зміну клімату.»

Неологізм «*Klimaneutralität*» став популярним на хвилі активних екологічних змін і політики сталого розвитку. В українському перекладі він передається за допомогою калькування. Використання таких стратегій, як адаптація чи доповнення пояснень, сприяє збереженню оригінального змісту та форми неологізмів, водночас адаптуючи їх до української аудиторії.

«*Mein Dank gilt auch Ihnen, Frau Bundesministerin, liebe Annegret, und der Bundeswehr für die Ausrichtung des Großen Zapfenstreichs – noch dazu an diesem in unserer Geschichte so bedeutsamen Ort des Bendlerblocks.*»

«Моя подяка також вам, пані федеральному міністру, люба Аннегрет, та Бундесверу за організацію Великого Запфенштрейха – тим паче в цьому такому важливому для нашої історії місці Бендлерблоку.»

Реалія «*Großer Zapfenstreich*» є традиційною військовою церемонією, що проводиться в знак поваги і прощання і демонструє культурні та військові традиції Німеччини. Нарешті, «*Bendlerblock*» – це історична будівля в Берліні, що пов'язана з військовою історією Німеччини і стала символом опору під час нацистського режиму. Згадка цього місця надає особливого історичного контексту події прощання.

«*Großer Zapfenstreich*» перекладено як «Великий Запфенштрейх», що є транскрипцією з частковим калькуванням, яка зберігає автентичність німецької культурної традиції, але може потребувати додаткових пояснень для української аудиторії щодо самої церемонії. «*Bendlerblock*» перекладено транскрипцією як «Бендлерблок», що зберігає назву місця, значущого в історії Німеччини, уникаючи адаптації для передачі важливості цього історичного об'єкта.

Аналіз реалій, що використовуються в промовах німецьких політиків, показує, що адекватний переклад цих термінів вимагає не лише лексичного знання, а й глибокого розуміння культурного та політичного контексту.

«*Feindbegünstigung, Wehrkraftzersetzung, Hochverrat – das gesetzgewordene Unrecht der Nazi-Diktatur hatte zahllose Werkzeuge, die alle dem gleichen Ziel dienen: jeden Gedanken an Widerstand von vornherein abzuschrecken, jedes widerständige Handeln mit größtmöglicher Brutalität zu bestrafen.*»

«Посібництво ворогові, підлив військової могутності, державна зрада – встановлена законом несправедливість нацистської диктатури мала незліченні інструменти, і вони служили

однієї й тієї ж мети: від початку стримувати будь-яку думку про опір і карати будь-які дії опору з допомогою максимально можлива жорстокість.»

Термін «*Nazi-Diktatur*» позначає тоталітарний режим в Німеччині під керівництвом Адольфа Гітлера (1933–1945), який характеризувався жорсткими репресіями та порушеннями прав людини. Він є історизмом, оскільки відображає специфічні історичні обставини та ідеології, пов'язані з нацистським правлінням. Переклад «нацистська диктатура» є калькуванням, адже зберігає структуру оригінального терміна і точно передає його значення в українському контексті.

«*Das Risiko, das die Mitglieder der Weißen Rose bereits mit dem Verschicken solcher Briefe eingingen, war immens.*»

«Члени підпільної антинацистської групи «Біла троянда», вже відправляючи такі листи, наражали себе на величезний ризик.»

Історизм «*Weiße Rose*» позначає німецьку підпільну антинацистську студентську групу, яка діяла під час Другої світової війни та виступала проти нацистського режиму, розповсюджуючи листівки з закликами до опору. Основний термін «Біла троянда» перекладено калькуванням, зберігаючи структуру і метафоричне значення оригіналу, а додане описове введення («підпільної антинацистської групи») допомагає уточнити значення терміна для українського читача.

«*Die Familien der Widerstandskämpfer wurden von der Gestapo verfolgt und mit Sippenhaft belegt.*»

«Родини борців опору переслідувалися таємною поліцією нацистської Німеччини – Гестапо – і піддавалися колективному покаранню.»

«*Gestapo*» є скороченням від *Geheime Staatspolizei*, що перекладається як «таємна державна поліція». Це була політична спецслужба нацистської Німеччини, яка діяла в період Третього рейху та займалася контролем за населенням, придушенням опору і переслідуванням опонентів режиму. Терміна *Gestapo* вживається як історизм через його специфічну роль і значення в контексті нацистської Німеччини. В цьому перекладі використано поєднання трьох методів: транслітерації, калькування та описового перекладу, щоб забезпечити точне відтворення значення і культурного контексту. Основна частина перекладу, «таємна поліція», передає дослівне значення початкового німецького *Geheime Staatspolizei*, зберігаючи структуру та смисл оригіналу. Додавання «нацистської Німеччини» уточнює контекст і допомагає українському читачеві зрозуміти історичне і політичне значення терміна *Gestapo*. Сам

термін «Гестапо» передано українською мовою методом транслітерації, що дозволяє зберегти оригінальну назву організації, відому історично саме під цією назвою.

Кожен з розглянутих прикладів демонструє, як можна зберегти зміст та історичне значення поняття, водночас роблячи його зрозумілим для української аудиторії. Використання калькування, описового перекладу та транскрипції дозволяє передати специфіку історичних реалій та їх важливість у контексті.

Переклад і адаптація алюзій у політичних промовах можуть змінювати або зберігати смисловий зміст оригіналу. Розглянемо приклад:

«Standen die Kaiser mit ihren protzigen Kleidern, mit ihren Schuldzuweisungen und Verschwörungstheorien, nicht ziemlich nackt da?»

«Хіба імператори з їхньою показною розкішшю, безкінечними звинуваченнями та теоріями змови не залишилися врешті-решт оголеними?»

У цьому реченні використана алюзія на казку Ганса Крістіана Андерсена «Нове вбрання короля». Вона вказує на слабкість та показну сутність авторитарних лідерів, підкреслюючи їхню вразливість і фальшивість. Тут використано повний відповідник з адаптованою мовною конструкцією.

«Und die Selbstinszenierung als Opfer mit gelbem Stern ist mehr als das. Sie ist eine Bagatellisierung des Antisemitismus und eine Verhöhnung der jüdischen Opfer des Holocaust.»

«А самоінсценування як жертви з жовтою зіркою – це більше, ніж просто це. Це знецінення антисемітизму і знуцання над єврейськими жертвами Голокосту.»

У цьому фрагменті є кілька важливих алюзій, які вимагають аналізу. По-перше, використання «жовтої зірки» – символу, який нацисти використовували для позначення євреїв, є потужною алюзією. Автор вказує на те, що сучасні протестуючі використовують цей символ в образливому контексті, що є зневажливим щодо справжніх жертв Голокосту. Наступна алюзія стосується антисемітизму та Голокосту. Згадка про ці теми підкреслює серйозність контексту, в якому автор оцінює нинішні події. Всі алюзії в тексті було перекладено способом калькування, що дозволяє зберегти їхню смислову та емоційну насиченість.

Аналіз перекладу алюзій у політичному дискурсі показує, що успішне відтворення їх значення залежить від ретельного вибору перекладацьких стратегій. У випадках, коли алюзії мають істо-

ричне чи культурне значення, важливо зберегти контекст, який допоможе українському читачеві зрозуміти не лише зміст, а й емоційне забарвлення висловлювання.

Переклад метафоричних конструкцій у політичних промовах є надзвичайно важливим аспектом, оскільки метафора виступає значним засобом впливу на аудиторію і дозволяє створювати образні асоціації, пробуджувати емоційний відгук та надавати додаткову глибину і багатозначність висловлюванням. Розглянемо особливості перекладу метафоричних конструкцій на українську мову, зокрема, з огляду на їх лексичні трансформації, адаптацію та значення в оригінальному контексті.

«Die AfD hat ein Menschenbild von gestern, ein Frauenbild von gestern.»

«АдН дотримується застарілих уявлень про людину і місце жінок у суспільстві.»

Метафора «ein Menschenbild von gestern, ein Frauenbild von gestern» вказує на те, що погляди Альтернативи для Німеччини (АдН) є застарілими і не відповідають сучасним соціальним змінам. Для метафори був використаний переклад з лексичними трансформаціями. Цей спосіб полягає в конкретизації змісту та адаптації оригінальної метафори для українського читача. Замість збереження оригінальних образів в перекладі використовуються більш універсальні терміни «застарілі уявлення про людину і місце жінок у суспільстві», що дозволяє зберегти загальний сенс, але без прямого відтворення метафоричного образу. Використання різних підходів – від лексичних трансформацій до повного збереження образу – дозволяє передати основні ідеї та цінності, які несуть ці метафори, не втрачаючи їх впливу.

Висновки. Отримані результати дозволяють зробити висновок, що для точного перекладу політичних текстів необхідно використовувати різноманітні перекладацькі підходи, враховуючи культурний контекст та специфіку аудиторії. Достовірність результатів підтверджується ретельним аналізом текстів та зверненням до різних перекладацьких теорій. Рекомендації щодо подальшого практичного використання результатів дослідження полягають у створенні спеціалізованих матеріалів для перекладачів, які висвітлюють складність роботи з політичним дискурсом, а також у вдосконаленні навчальних програм для перекладачів, з акцентом на використання комбінованих підходів для збереження адекватності та достовірності політичного змісту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белова А. Д. Лінгвістичні аспекти аргументації. Київ: Київський університет імені Тараса Шевченка, 1999. 311 с.
2. Барт Р. Вибрані праці: Семіотика. Поетика. Київ: Прогрес, 1991. 616 с.
3. Баталов Е. Я. Політична культура сучасного американського суспільства. Київ: Наукова думка, 1992. 256 с.
4. Бергедорф В. Політика і мова. Київ: Наукова думка, 2001. 212 с.
5. Бик І. Теорія і практика перекладу. Львів: ЛНУ, 2005. 122 с.
6. Долгих В. П. Політичний дискурс: походження та зміст поняття. Київ: Прогрес. 2002. № 6. С. 121–125.
7. Гайдулін О. О. Політичний дискурс як прaxeологічна складова політологічного навчання. Соціально-гуманітарна освіта України та шляхи її розбудови. Матеріали Всеукраїнської наради завідувачів кафедр соціально-гуманітарних дисциплін. Київ: Генеза, 1998. С. 23–25.
8. Овсієнко А. Метафора у сучасному мовознавстві: тлумачення і класифікація. Одеса: Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. № 32. Т. 3. 2018. С. 105–110.
9. Баранов А. М. Політичний дискурс: прощання з ритуалом? Людина: монографія. Київ: Інститут філософії НАН України, 1998. № 6. С. 108–118.
10. Герасименко Н. А. Інформація та фасцинація в політичному дискурсі: монографія. Політичний дискурс в Україні. Київ: Вища школа, 1999. С. 22.
11. Гаврилюк А. Метафора, її природа та роль у мові та мовленні. Київ: Вісник КПІ. Сер. Філологія. 2013. Вип. 3. С. 29–33.
12. Місюров Д. А. Політична символіка: структура та функції. Вісник університету. Серія 12. Політичні науки. Київ: Київський університет, 2000. № 1. С. 43–57.
13. Алюзія літературна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F_%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0 (дата звернення: 02.11.2024)
14. Історизм (лексика) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [\(https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_\(%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_(%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B0)) (дата звернення: 02.11.2024)
15. Неологізм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B7%D0%BC> (дата звернення: 02.11.2024)
16. Слова-реалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%97> (дата звернення: 02.11.2024)
17. Фердинан де Сосюр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD_%D0%B4%D0%B5_%D0%A1%D0%BE%D1%81%D1%8E%D1%80 (дата звернення: 02.11.2024)
18. Benveniste, É. Problems in General Linguistics. Coral Gables, FL: University of Miami Press, 1971. 336 p.
19. Dickmann, W. Politische Sprache und ihr Bezug zur Gemeinsprache. Berlin: de Gruyter, 2003, 278 S.
20. Fiske, J. Introduction to Communication Studies. London: Routledge, 1990. 252 p.
21. Freitag, R. Politische Sprache: Ein Arbeitsbuch. Tübingen: Narr Verlag, 1997, 256 S.
22. Foucault, M. The Archaeology of Knowledge. London: Tavistock Publications, 1972. 245 p.
23. Klaudy K. Languages in Translation: Lectures on the Theory, Teaching and Practice of Translation. Budapest: Scholastica, 2003.
24. Nida E. Toward a Science of Translation – with Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating. Leiden: Brill, 1964.
25. Schmidt, W. Sprache in der Politik: Einführung in die Pragmatik und Semantik der politischen Sprache. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag, 1995. 198 S.
26. Reiss K. Text Type Translation and Translation Assessment. ED Reading in Translation Theory. A. Chesterman. Helsinki: FinnLectura, 1995. P. 58–96.
27. Rede von Bundeskanzler Olaf Scholz zum 80. Jahrestag des Attentats- und Umsturzversuchs gegen Hitler vom 20. Juli 1944 am 20. Juli 2024 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundeskanzler-olaf-scholz-2300936> (дата звернення: 04.11.2024)
28. Rede von Bundeskanzler Olaf Scholz zum Haushaltsgesetz 2025 vor dem Deutschen Bundestag am 11. September 2024 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundeskanzler-olaf-scholz-2307846> (дата звернення: 04.11.2024)
29. Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim Großen Zapfenstreich am 2. Dezember 2021 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-1987488> (дата звернення: 05.11.2024)
30. Rede Bundespräsident Dr. Frank-Walter Steinmeier bei der Ordensverleihung zum Tag der Deutschen Einheit am 1. Oktober 2024 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundespraesident-dr-frank-walter-steinmeier-2312608> (дата звернення: 05.11.2024)
31. Rede von Bundespräsident Dr. Frank-Walter Steinmeier zur 17. Bundesversammlung. URL: <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2022/kw06-bundesversammlung-rede-steinmeier-880568> (дата звернення: 06.11.2024)
32. Rede von Bundespräsident Dr. Frank-Walter Steinmeier bei einer Gesprächsrunde zu Hass und Gewalt in Zeiten der Pandemie am 24. Januar 2022 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundespraesident-dr-frank-walter-steinmeier-2002382> (дата звернення: 06.11.2024)

REFERENCES

1. Bielova A. D. (1999) *Linhvistychni aspekty arhumentatsii*. [Linguistic aspects of argumentation] Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Tarasa Shevchenka. 311 s. [in Ukrainian].
2. Bart R. (1991) *Vybrani pratsi: Semiotyka. Poetyka*. Kyiv: Prohres. [Selected works: Semiotics. Poetics]. 616 s. [in Ukrainian].
3. Batalov E. Ya. (1992) *Politychna kultura suchasnoho amerykanskooho suspilstva*. Kyiv: Naukova dumka [Political Culture of Modern American Society]. 256 s. [in Ukrainian].
4. Berhedorf V. (2001) *Polityka i mova*. [Politics and Language] Kyiv: Naukova dumka. 212 s. [in Ukrainian].
5. Byk I. (2005) *Teoriia i praktyka perekladu*. [Theory and Practice of Translation] Lviv: LNU. 122 s. [in Ukrainian].
6. Dolhikh V. P. (2002) *Politychnyi dyskurs: pokhodzhennia ta zmist poniattia*. [Political Discourse: Origin and Content of the Concept] Kyiv: Prohres. № 6. S. 121–125. [in Ukrainian].
7. Haidulin O. O. (1998) *Politychnyi dyskurs yak prakseolohichna skladova politolohichnoho navchannia*. [Political discourse as a praxeological component of political science education.] *Sotsialno-humanitarna osvita Ukrainy ta shliakhy yii rozbudovy*. Materialy Vseukrainskoi narady zaviduvachiv kafedr sotsialno-humanitarnykh dystsyplin. Kyiv: Heneza. S. 23–25. [in Ukrainian].
8. Ovsienko A. (2018) *Metafora u suchasnomu movoznavstvi: tлумachennia i klasyfikatsiia*. [Metaphor in modern linguistics: interpretation and classification] Odesa: Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia. № 32. T. 3. S. 105–110. [in Ukrainian].
9. Baranov A. M. (1998) *Politychnyi dyskurs: proshchannia z rytualom?* [Political discourse: farewell to ritual?] *Liudyna: monohrafiia*. Kyiv : Instytut filosofii NAN Ukrainy. № 6. S. 108–118. [in Ukrainian].
10. Herasymenko N. A. (1999) *Informatsiia ta fastsynatsiia v politychnomu dyskursi* [Information and fascination in political discourse]: monohrafiia. *Politychnyi dyskurs v Ukraini*. Kyiv : Vyshcha shkola, 1999. S. 22. [in Ukrainian].
11. Havryliuk A. (2013) *Metafora, yii pryroda ta rol u movi ta movlenni* [Metaphor, its nature and role in language and speech]. Kyiv : Visnyk KPI. Ser. Filolohiia. 2013. Vyp. 3. S. 29–33. [in Ukrainian].
12. Misiurov D. A. (2000) *Politychna symbolika: struktura ta funktsii* [Political symbolism: structure and functions.]. *Visnyk universytetu. Seriia 12. Politychni nauky*. Kyiv : Kyivskiy universytet. № 1. S. 43–57. [in Ukrainian].
13. Aliuziia literaturna [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F_%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0
14. Istoryzm (leksyka) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_\(%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B0\)](https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_(%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B0))
15. Neolohizm [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B7%D0%BC>
16. Slova-realii [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%97>
17. Ferdynan de Sosiur [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BD_%D0%B4%D0%B5_%D0%A1%D0%BE%D1%81%D1%8E%D1%80
18. Benveniste, É. *Problems in General Linguistics*. Coral Gables, FL: University of Miami Press, 1971. 336 p.
19. Dickmann, W. (2003) *Politische Sprache und ihr Bezug zur Gemeinsprache*. [Political Language and Its Relation to Common Language] Berlin: de Gruyter, 2003, 278 S. [in German]
20. Fiske, J. *Introduction to Communication Studies*. London: Routledge, 1990. 252 p.
21. Freitag, R. *Politische Sprache: Ein Arbeitsbuch* [Political Language: A Workbook]. Tübingen: Narr Verlag, 1997, 256 S. [in German]
22. Foucault, M. *The Archaeology of Knowledge*. London: Tavistock Publications, 1972. 245 p.
23. Klaudy K. *Languages in Translation: Lectures on the Theory, Teaching and Practice of Translation*. Budapest: Scholastica, 2003. [in English]
24. Nida E. *Toward a Science of Translation – with Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Leiden: Brill, 1964.
25. Schmidt, W. (1995) *Sprache in der Politik: Einführung in die Pragmatik und Semantik der politischen Sprache* [Language in Politics: Introduction to the Pragmatics and Semantics of Political Language]. Frankfurt am Main: Peter Lang Verlag. 198 S. [in German]
26. Reiss K. *Text Type Translation and Translation Assessment*. ED Reading in Translation Theory. A. Chesterman. Helsinki: FinnLectura, 1995. P. 58–96.
27. Rede von Bundeskanzler Olaf Scholz zum 80. Jahrestag des Attentats- und Umsturzversuchs gegen Hitler vom 20. Juli 1944 am 20. Juli 2024 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundeskanzler-olaf-scholz-2300936>
28. Rede von Bundeskanzler Olaf Scholz zum Haushaltsgesetz 2025 vor dem Deutschen Bundestag am 11. September 2024 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundeskanzler-olaf-scholz-2307846> [in German]
29. Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim Großen Zapfenstreich am 2. Dezember 2021 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-1987488> [in German]
30. Rede Bundespräsident Dr. Frank-Walter Steinmeier bei der Ordensverleihung zum Tag der Deutschen Einheit am 1. Oktober 2024 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundespraesident-dr-frank-walter-steinmeier-2312608> [in German]
31. Rede von Bundespräsident Dr. Frank-Walter Steinmeier zur 17. Bundesversammlung. URL: <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2022/kw06-bundesversammlung-rede-steinmeier-880568> [in German]
32. Rede von Bundespräsident Dr. Frank-Walter Steinmeier bei einer Gesprächsrunde zu Hass und Gewalt in Zeiten der Pandemie am 24. Januar 2022 in Berlin. URL: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/newsletter-und-abos/bulletin/rede-von-bundespraesident-dr-frank-walter-steinmeier-2002382> [in German]